

Verksamhetsområde Ortopedi

Analys av patientnämndsärenden inkomna till Region
Gävleborg 2023-07-01 – 2025-06-30

Innehåll

1	Inledning.....	3
1.1	Syfte.....	3
1.2	Metod.....	3
1.3	Etiska överväganden.....	3
2	Nationella patientenkäten.....	3
3	Vårdgarantin.....	5
4	Regionernas ömsesidiga försäkringsbolag.....	7
5	Resultat.....	7
5.1	Antal patientnämndsärenden.....	7
5.2	Ålder och kön	8
5.3	Organisation	8
5.4	Antal ärenden korrelerat till antal besök.....	9
5.5	Huvudproblem.....	10
5.6	Huvudproblem och kön	11
5.7	Delproblem	12
5.8	Allvarliga ärenden.....	15
5.9	Verksamhetens svar och redovisade åtgärder.....	15
6	Reflektion.....	16

Analys av patientnämndsärenden avseende verksamhetsområde Ortopedi

1 Sammanfattning

Patientnämnden gav 2025-09-26 §39 förvaltningen i uppdrag att genomföra en analys av inkomna patientnämndsärenden avseende verksamhetsområde (VO) Ortopedi. Redovisning av analysrapporten ska ske vid sammanträdet 2025-12-05. Syftet med analysen är att den ska utgöra ett underlag till kvalitetsutveckling och att patienter/närståendes synpunkter tas tillvara i verksamhetens patientsäkerhetsarbete. Samtliga ärenden har analyserats och jämförts med statistik inom regionen avseende ålder, kön, huvud- och delproblem samt allvarliga ärenden och verksamhetens redovisade åtgärder.

Under perioden 2023-07-01 till 2025-06-30 inkom totalt 3486 ärenden till Patientnämnden varav 269 ärenden gällde VO Ortopedi. Majoriteten av ärendena kom från kvinnor (57,6%) och flest ärenden fanns i åldersgruppen 60–89 år för kvinnor och 60–79 år för män. Flest ärenden finns inom Läkare Ortopedi Gävle samt hos Ortopedmottagningen Gävle. Antal ärenden hos Ortopedmottagningen i Gävle har mer än fördubblats från 17 ärenden perioden juli 2023-juni 2024 (23/24) till 37 ärenden perioden juli 2024-juni 2025 (24/25).

Vård och behandling var det mest förekommande huvudproblemet inom VO Ortopedi, följt av *Tillgänglighet*. Detta skiljer sig från andra verksamheter där *Vård och behandling* följt av *Kommunikation* är vanligast förekommande. De problem som patienter och närstående haft synpunkter på är; otillräcklig undersökning och behandling, missad fraktur, lång väntan på operation samt svårigheter att nå mottagningen via telefon.

Resultatet visar på en lägre andel ärenden som Patientnämndsförvaltningen bedömt som allvarlig för VO Ortopedi jämfört med den totala ärendemängden. På totalen handlar allvarliga ärendena främst om huvudproblem *Vård och behandling* vilket överensstämmer med VO Ortopedi.

VO Ortopedi redovisade 36 vidtagna åtgärder i yttrandena till patienterna där det främst handlade om individuella patientåtgärder. Yttrandet till anmälaren är verksamhetens möjlighet att bemöta och beklaga synpunkten och återupprätta förtroendet hos patienterna.

1 Inledning

Patientnämndernas verksamhet regleras i lag¹. Dess främsta syfte är att hjälpa och stödja patienterna att framföra synpunkter och klagomål till vårdgivaren och därmed bidra till kvalitetsutveckling och ökad patientsäkerhet inom vården. I uppdraget ingår också att göra analyser på inkomna synpunkter och klagomål. Enskilda ärenden kan också uppmärksammas som har betydelse både på individ- som gruppnivå och där patient/närståendes erfarenheter kan utgöra underlag för politiska beslut.

Patientnämnden gav 2025-09-26 §39 förvaltningen i uppdrag att genomföra en analys av inkomna patientnämndsärenden avseende verksamhetsområde (VO) Ortopedi. Redovisning av analysrapporten ska ske vid sammanträdet 2025-12-05. Bakgrunden till den initierade analysen är att verksamhetsområde Ortopedi under 2025 procentuellt har ökat andelen patientnämndsärenden kategoriserade inom huvudproblem *Tillgänglighet*.

1.1 Syfte

Syftet med analysen är att den ska utgöra ett underlag till kvalitetsutveckling och att patienter/närståendes synpunkter tas tillvara i verksamhetens patientsäkerhetsarbete.

1.2 Metod

Urvalet består av inkomna patientnämndsärenden gällande verksamhetsområde Ortopedi under perioden 2023-07-01 till 2025-06-30. Under perioden inkom 269 ärenden varav 128 under 2023-07-01– 2024-06-30 (23/24) och 141 under perioden 2024-07-01 – 2025-06-30 (24/25). Samtliga inkomna patientnämndsärenden till VO Ortopedi under denna period har analyserats. Jämförelser har skett med statistik generellt inom Region Gävleborg avseende ålder och kön, huvud- och delproblem samt allvarliga ärenden.

1.3 Etiska överväganden

Alla ärenden som inkommer till Patientnämnden omfattas av sekretess. Resultaten som redovisas innehåller inga personuppgifter.

2 Nationella patientenkäten

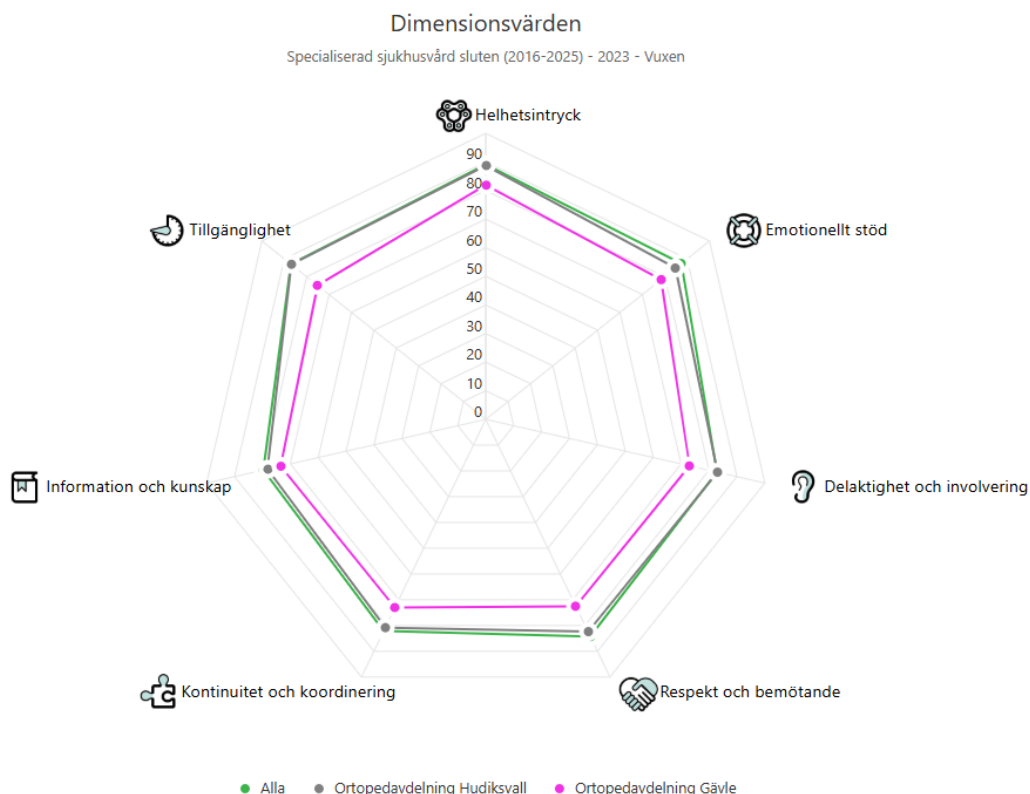
Nationella patientenkäten utgår från sju dimensioner; *Emotionellt stöd, Delaktighet och involvering, Respekt och ödmjukhet, Kontinuitet och koordinering, Information och kunskap, Tillgänglighet samt Helhetsintryck*.²

Resultaten från mätning 2023 inom slutet specialiserad sjukhusvård, VO Ortopedi visar att de största skillnaderna jämfört med riket finns för Ortopedavdelning Gävle inom dimensionerna *Tillgänglighet* 75,1 (Riket 87) samt *Respekt och bemötande* 72,5 (Riket 82,2). Största skillnaden för Ortopedavdelningen Hudiksvall finns inom *Emotionellt stöd* 84,8 (Riket 87,4). De flesta dimensionerna för Ortopedavdelningen Hudiksvall

¹ Lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården

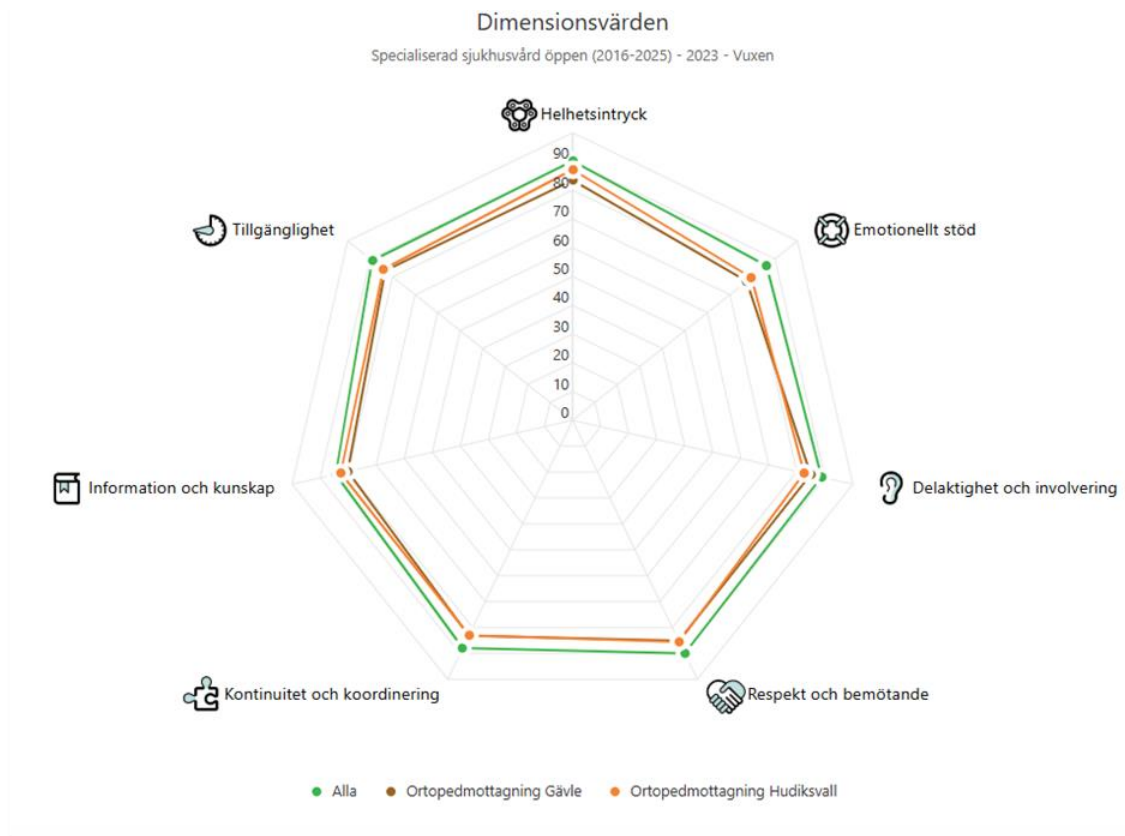
² Nationell patientenkät, [Nationell patientenkät | SKR](#)

ligger strax under nivån för riket. Samtliga dimensioner för Gävle ligger betydligt lägre än riket, se figur 1.

Figur 1 Dimensionspoäng nationella patientenkäten VO Ortopedi, slutet 2023

Resultaten gällande öppen specialiserad sjukhusvård, VO Ortopedi visar att de största skillnaderna jämfört med riket finns för Ortopedmottagningen Gävle inom dimensionerna *Emotionellt stöd* 77,4 (Riket 86,2), *Helhetsintryck* 83,5 (Riket 90,1) samt *Tillgänglighet* 83,4 (Riket 89,1). Ortopedmottagningen Hudiksvall har de främsta skillnaderna inom *Emotionellt stöd* 79,5 (Riket 86,2), *Delaktighet och involvering* 82,6 (Riket 88,8), *Kontinuitet och koordinering* 83 (Riket 88) samt *Tillgänglighet* 84,2 (Riket 89,1). Ortopedmottagningen Gävle och Hudiksvall ligger lägre än riket på samtliga dimensioner, se figur 2.

Figur 2 Dimensionspoäng nationella patientenkäten VO Ortopedi, öppen 2023

Region Gävleborg deltog inte i nationella patientenkätens mätning april 2025.

3 Vårdgarantin

Utifrån vårdgarantin ska patient med remiss till specialistvården få ett första besök inom 90 dagar.³ Figur 2 visar graf över uppfylld vårdgaranti för första besök inom 90 dagar för VO Ortopedi Gävle och Hudiksvall år 23/24. Motsvarande siffror för år 24/25 visas i figur 3.⁴ Graferna är hämtade från Sveriges Kommuner och Regioner som redovisar perioder om 13 månader. Återbesök inom rekommenderade intervall har ej studerats.

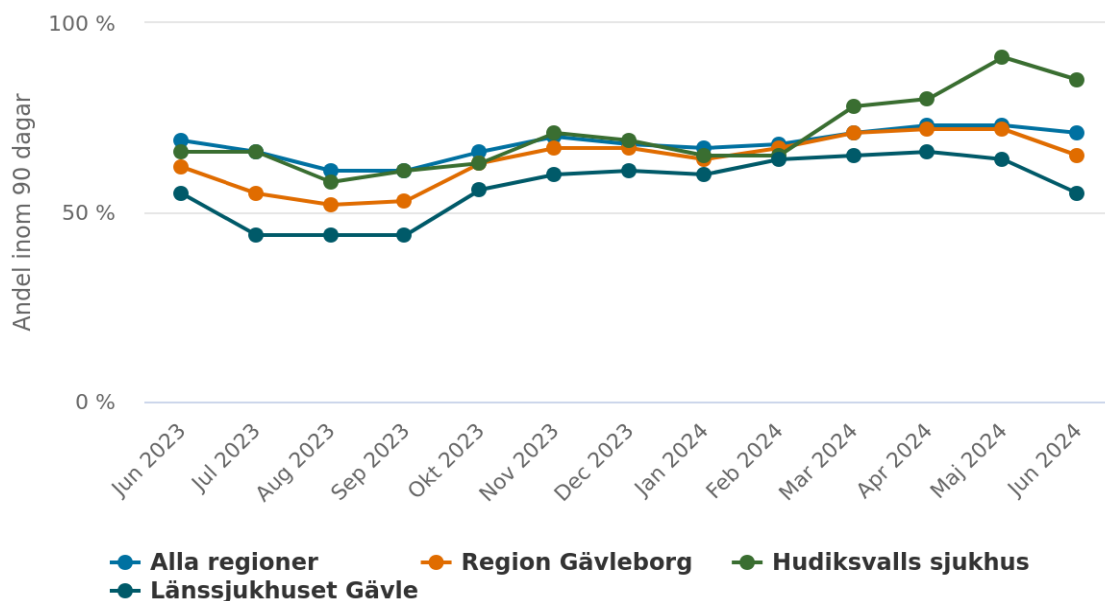
Länssjukhuset Gävle ligger lägre än riket både 23/24 och 24/25. Hudiksvalls sjukhus låg i nivå eller bättre än riket fram till januari 2025, se figur 3 och 4.

³ [Vårdgaranti - 1177](#)

⁴ [Utökad uppföljning av specialiserad vård | Väntetider i vården | SKR](#)

Väntande - Första besök

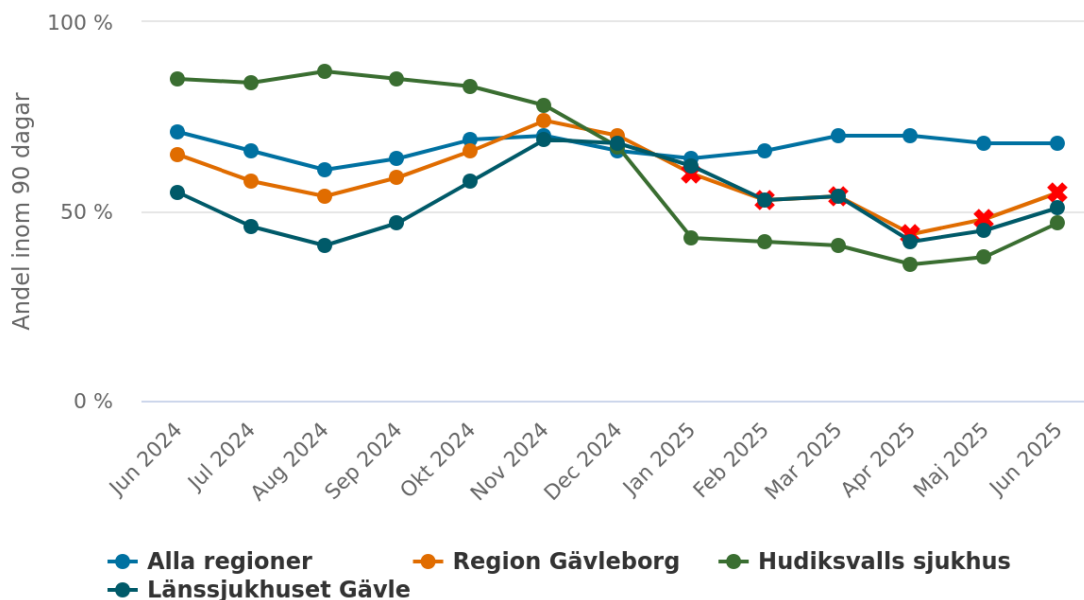
Indikator: Andel inom 90 dagar **Plats:** Region Gävleborg **Sjukhus:** Hudiksvalls sjukhus, Länssjukhuset Gävle **Besöksform:** Besök **Specialitet:** Ortopedi **Tid:** Juni 2024

Figur 3 Andel inom vårdgarantin 23/24

Väntande - Första besök

Indikator: Andel inom 90 dagar **Plats:** Region Gävleborg **Sjukhus:** Hudiksvalls sjukhus, Länssjukhuset Gävle **Besöksform:** Besök **Specialitet:** Ortopedi **Tid:** Juni 2025

Figur 4 Andel inom vårdgarantin 24/25

4 Regionernas ömsesidiga försäkringsbolag

Regionernas ömsesidiga försäkringsbolag (LÖF) betalar ut ersättning till de patienter som drabbats av en undvikbar patientskada.⁵ Under 2022 inkom för riket totalt 20 818 anmälningar varav 4510 avseende ortopedi. Motsvarande siffror för riket 2023 var totalt 21 891 anmälningar varav 5202 avseende ortopedi och för 2024 inkom 21 965 anmälningar varav 5083 avseende ortopedi. För Gävleborg 2022 inkom 668 anmälningar varav 173 gällande ortopedi, 2023 inkom 672 anmälningar varav 188 ortopedi och 2024 inkom 707 anmälningar varav 185 avseende ortopedi. Gävleborg har en något högre andel anmälningar avseende ortopedi jämfört med riket och något högre andel utbetalningar än riket år 2023, se tabell 1. Det finns 64 anmälningar kopplade till Gävleborg som fortfarande är under handläggning 2024 vilket inte möjliggör analys av dessa siffror.

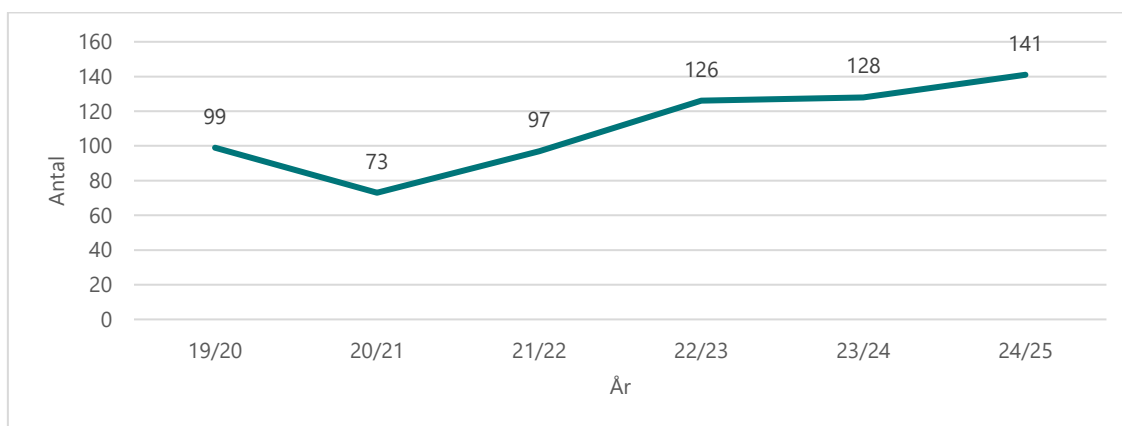
År	Riket	RG	Riket	RG	Riket	RG Andel	Riket	RG
	Antal (andel)	Antal (andel)	Andel ersatta	Andel ersatta	Andel ej ersatta	Andel ej ersatta	Under handläggning	Under handläggning
2022	4 510 (21,6%)	173 (25,9%)	46,5%	46,8%	53,3%	53,2%	0,1%	0,0%
2023	5202 (23,7%)	188 (28,0%)	46,2%	48,9%	53,4%	50,5%	0,4%	0,5%
2024	5083 (23,1%)	185 (26,2%)	43,8%	39,5%	49,7%	54,1%	6,5%	6,5%

Tabell 1. Andel anmälningar inkomna till LÖF gällande ortopedi 2022–2024

5 Resultat

5.1 Antal patientnämndsärenden

Under perioden 2023-07-01 till 2025-06-30 fick Patientnämndförvaltningen Region Gävleborg in totalt 3486 ärenden varav 1612 ärenden under perioden 2023-07-01 och 1874 ärenden under perioden 2024-07-01- 2025-06-30. Verksamhetsområde Ortopedi stod för 7,9% (n=128) av totalen 23/24 och 7,5% (n=141) år 24/25. Antalet ärenden per år till VO ortopedi har ökat sedan 21/22, se figur 5.

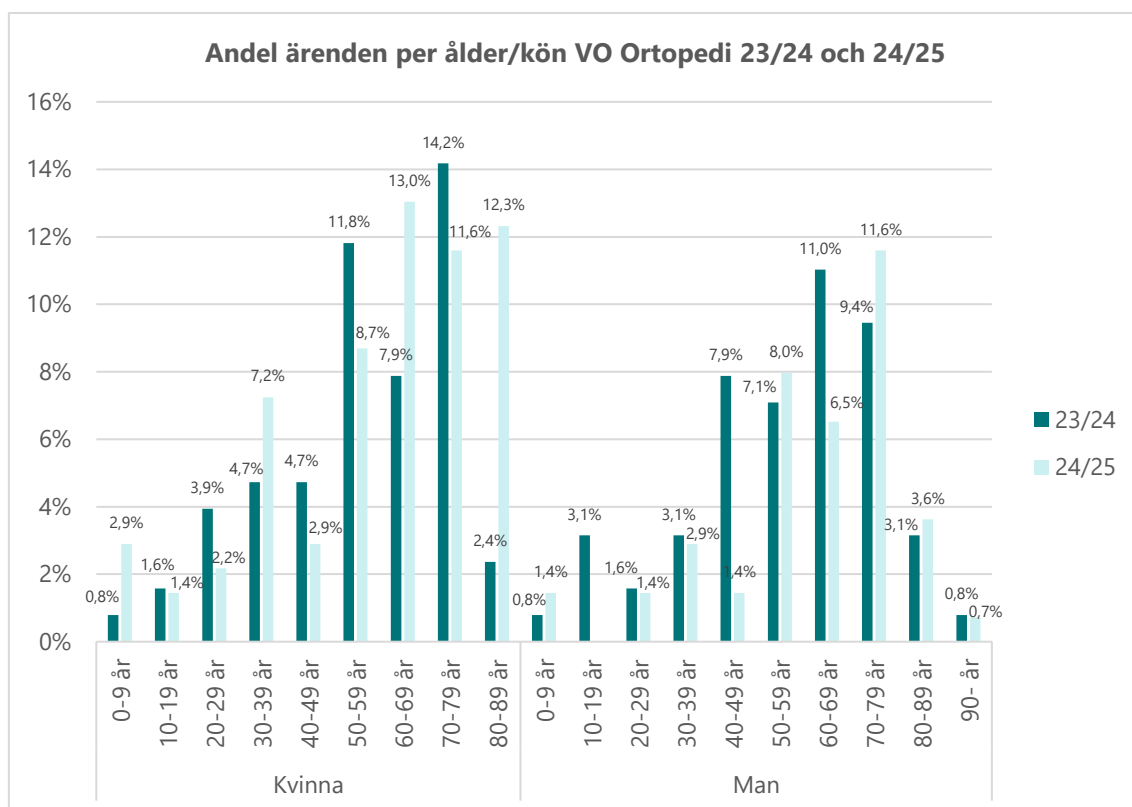

Figur 5 Antal ärenden/år juli 2019 t.o.m. juni 2025

⁵ Regionernas ömsesidiga försäkringsbolag [Löf | Patient](#)

5.2 Ålder och kön

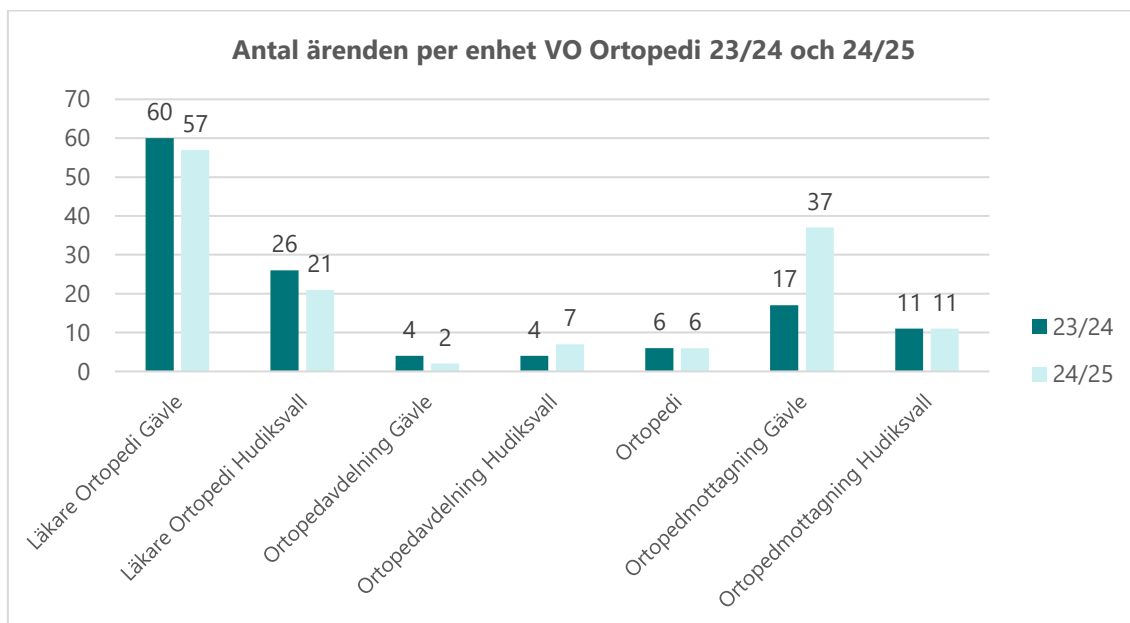
Kvinnor står för majoriteten av ärendena, 51,6% under perioden 23/24 inom VO Ortopedi. Andelen kvinnor ökade även under perioden 24/25 till 63,1%. Inom VO Ortopedi finns flest ärenden i åldrarna 60–89 år bland kvinnorna och männen i åldersgruppen 60–79 år. Få ärenden gäller patienter under 29 år bland kvinnorna och under 39 år bland männen. Värt att notera är att antalet ärenden bland kvinnorna ökade kraftigt i åldrarna 80–89 år från 3 ärenden 23/24 till 17 ärenden 24/25. Vid jämförelse med Region Gävleborg totalt så finns flest ärenden hos kvinnor i åldersgrupp 30–39 år och 50–79 år och män 50–79 år. Detta innebär att andelen äldre män och kvinnor är högre avseende VO Ortopedi jämfört med Region Gävleborg totalt.

Figur 6 Andel ärenden per ålder/kön 23/24 och 24/25

5.3 Organisation

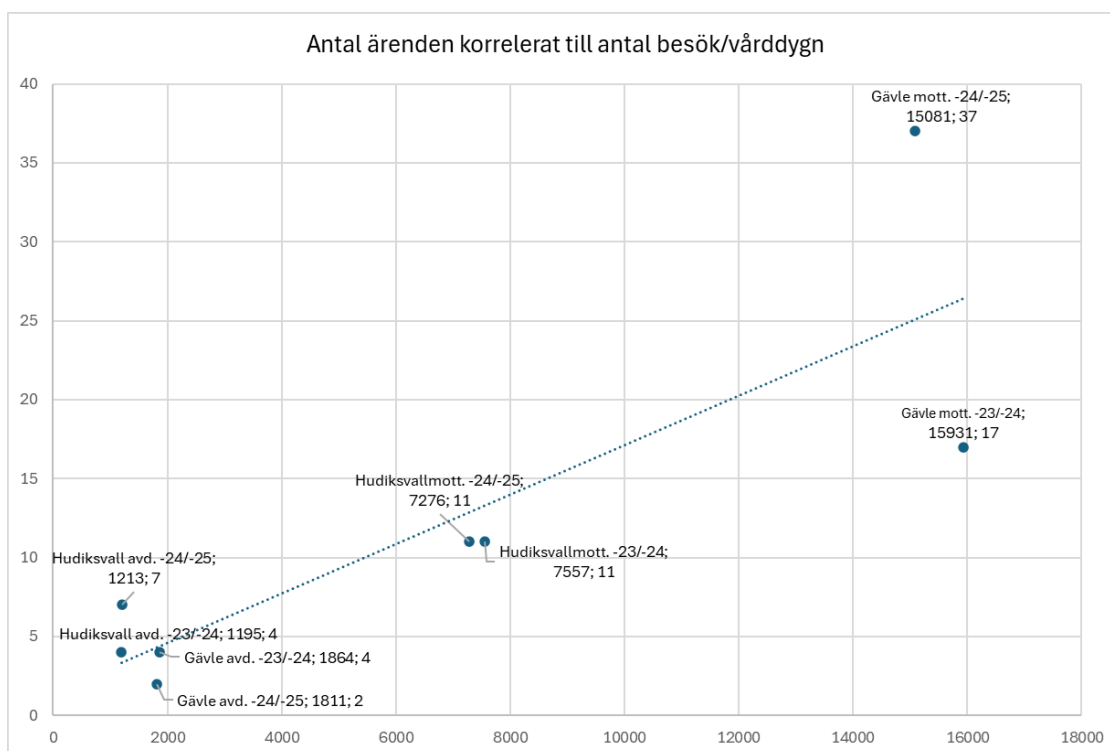
Flest ärenden finns inom Läkare Ortopedi Gävle samt hos Ortopedmottagningen Gävle. Antal ärenden hos Ortopedmottagningen i Gävle har mer än fördubblats från 17 ärenden 23/24 till 37 ärenden 24/25.

Figur 7 Antal ärenden per enhet 23/24 och 24/25

5.4 Antal ärenden korrelerat till antal besök

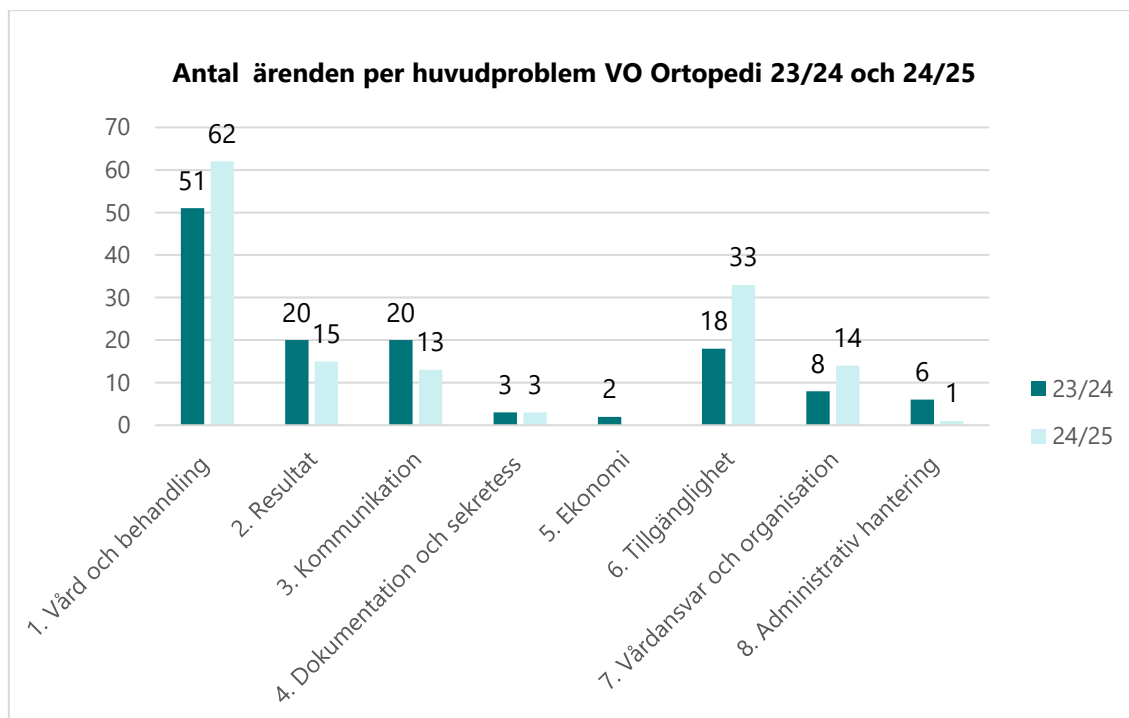
Ortopedmottagningen i Gävle har totalt 17 patientnämndsärenden och 15 931 besök 23/24 samt 37 patientnämndsärenden och 15 081 besök 24/25. Ortopedmottagningen i Hudiksvall har totalt 11 ärenden och 7 557 besök 23/24 samt 11 ärenden och 7 276 besök 24/25. Ortopedavdelningen i Gävle har 4 ärenden och 1864 vårddyggn 23/24 samt 2 ärenden och 1811 vårddyggn 24/25. Ortopedavdelningen i Hudiksvall har 4 ärenden och 1195 vårddyggn 23/24 samt 7 ärenden och 1213 vårddyggn 24/25, se figur 8.

Figur 8 Antal patientnämndsärenden korrelerat till totalt antal besök 23/24 och 24/25

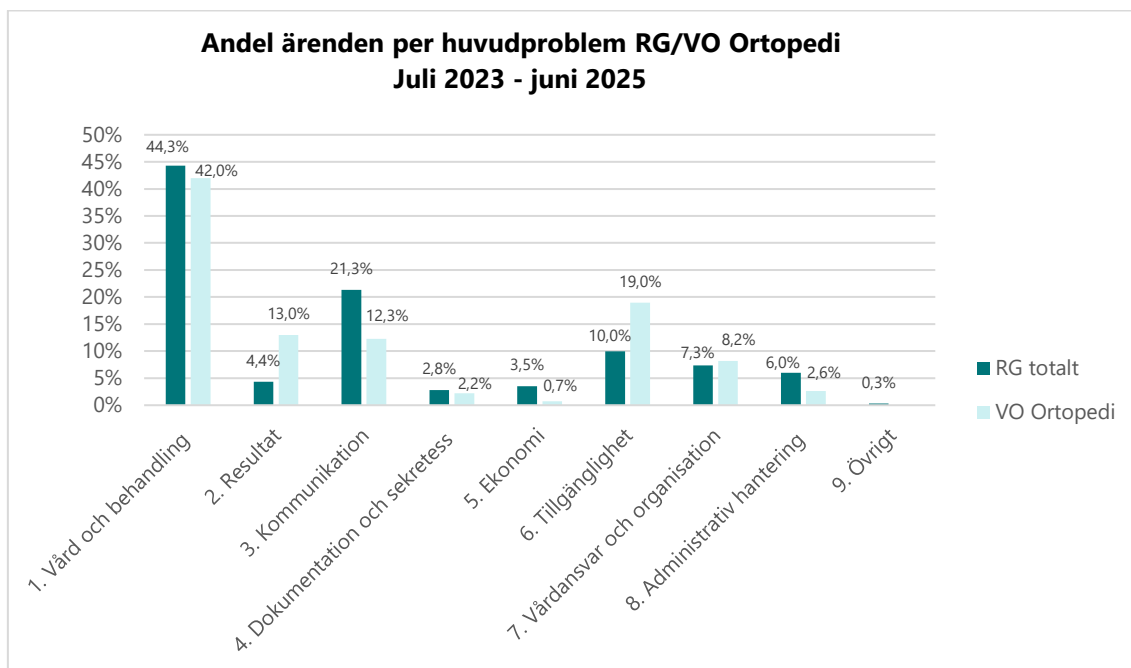
5.5 Huvudproblem

Det mest förekommande huvudproblemet inom VO Ortopedi är *Vård och behandling* som har ökat från 51 ärenden 23/24 till 62 ärenden 24/25. Därefter är *Tillgänglighet* vanligast som även det har ökat från 18 ärenden 23/24 till 33 ärenden 24/25, se figur 9.

Figur 9 Antal ärenden per huvudproblem 23/24 och 24/25

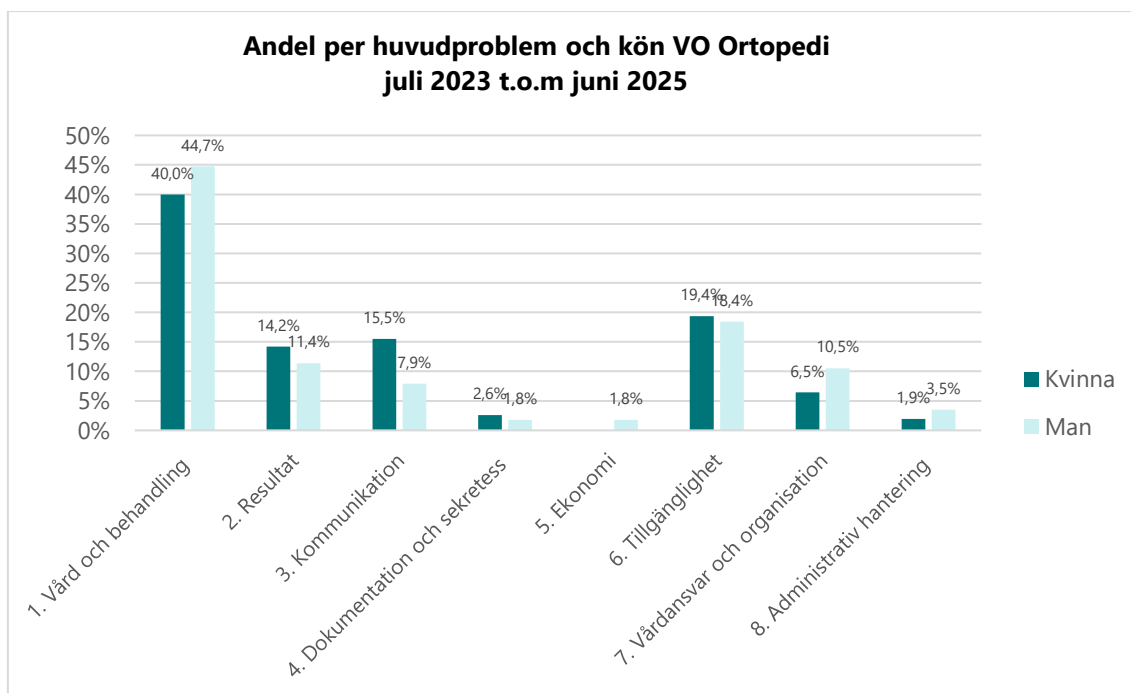
Figur 10 visar en jämförelse med samtliga Region Gävleborgs inkomna patientnämndsärenden per huvudproblem, juli 2023 t.o.m. juni 2025. Det mest vanliga huvudproblemet totalt inom Region Gävleborg var *Vård och behandling* följt av *Kommunikation*. VO Ortopedi har också *Vård och behandling* som det största huvudproblemet, vilket står för 42,0% som kan jämföras med 44,3% på totalen. För övrigt har VO Ortopedi ett annat mönster än övriga verksamheter där *Tillgänglighet* står för 19% jämfört med 10% på totalen och *Resultat* 13,0% jämfört med 4,4% totalt.

Figur 10 Andel ärenden per huvudproblem RG/VO Ortopedi totalt juli 2023 t.o.m. juni 2025

5.6 Huvudproblem och kön

Kvinnor har lämnat synpunkter främst inom huvudproblem *Vård och behandling*, *Tillgänglighet* och *Kommunikation*. Män har lämnat synpunkter främst inom huvudproblem *Vård och behandling*, *Tillgänglighet* och *Resultat*. Se figur 11.

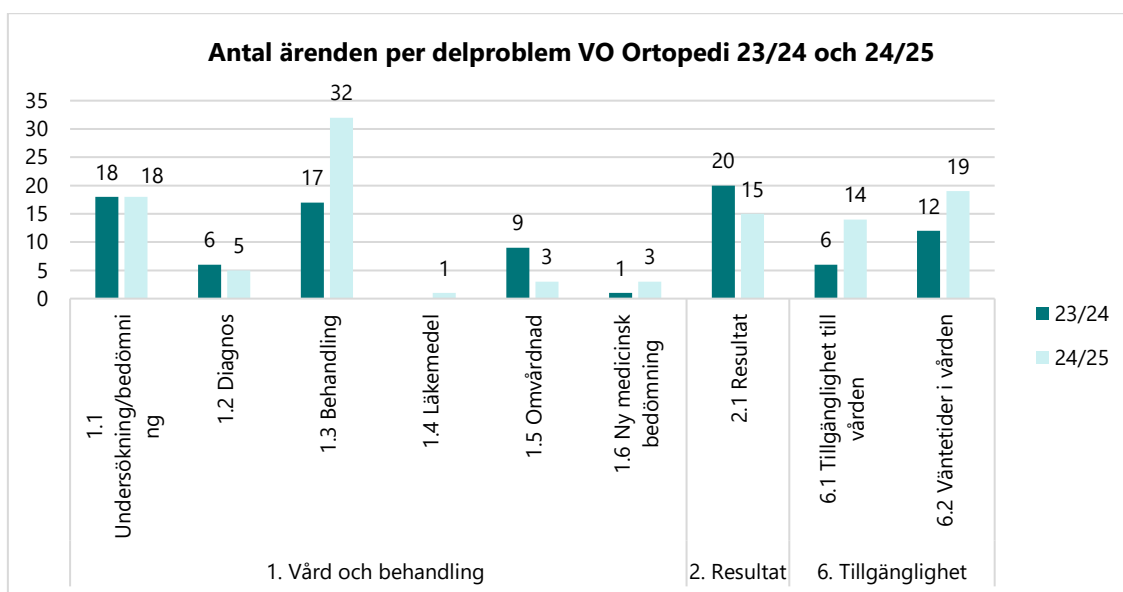
Figur 11 Andel ärenden per huvudproblem och kön totalt juli 2023 t.o.m. juni 2025

5.7 Delproblem

Huvudproblemet *Vård och behandling* rymmer sex delproblem, det mest vanliga delproblemet är *Behandling* därefter *Undersökning/bedömning*. Ärenden gällande *Behandling* ökade från 17 ärenden 23/24 till 32 ärenden 24/25.

Det näst vanligaste huvudproblemet är *Tillgänglighet* som rymmer två delproblem, *Tillgänglighet till vården* och *Väntetider i vården*. Dessa två delproblem har ökat i antal under 24/25.

Huvudproblemet *Resultat* har endast ett delproblem. Antalet har minskat från 20 till 15 år 24/25, se figur 12.

Figur 9 Antal ärenden per delproblem under de mest förekommande huvudproblemen 23/24 och 24/25

Det som är återkommande mönster gällande synpunkter på Vård och behandling är följande:

Behandling:

- ✓ Synpunkter på nekade behandlingar och operationer
- ✓ Synpunkter på felaktig behandling
- ✓ Flera patienter anser att de nekats eller fått otillräcklig smärtlindring, detta gäller även barn.

Undersökning/bedömning:

- ✓ Nekade undersökningar och bristfälliga bedömningar
- ✓ Synpunkter på felbedömningar t.ex. missade frakturer

I dessa delproblem finns samtliga ärenden som bedömts som allvarliga.

Beskrivning av exempelärenden kring Vård och behandling

Behandling:

- *Anmälarens berättelse: Anser att barn som inkom med fraktur inte smärtlindrades tillräckligt inför undersökning.*

Resultat: Vården beklagar vårdupplevelsen. Det pågår ett arbete på temat smärtlindring av barn. Finns ett behov av kompetenshöjning i syfte att undvika att sådana här händelser uppstår.

- *Anmälarens berättelse: Anser att fraktur på nyckelben inte behandlats korrekt. Fått kvarstående problem, bland annat nervskada som inte går att åtgärda. Kritisk till behandlingen och vill få ny medicinsk bedömning.*

Resultat: Vården beklagar. Det beslutades om konservativ behandling. Ny medicinsk bedömning har kommit fram till att ingen kirurgisk åtgärd skulle vidtas. Anmälaren hänvisas till hälsocentralen angående smärtproblemen.

- *Anmälarens berättelse: Läkare misstänker luxation och försöker reponera utan smärtlindring. Då det inte gick gjordes röntgen som visade spricka.*

Resultat: Vården beklagar händelsen. Fraktur ska alltid uteslutas innan reponeringsförsök. Tjänstgörande läkare var hyrläkare som inte kommer att få tjänstgöra på ortopedien igen. Hyrfirman är underrättad.

Undersökning/Bedömning:

- *Anmälarens berättelse: Bristfällig undersökning och bedömning, hade allvarlig mjukdelsinfektion. Inkom med infekterat finger som smärtade och började bli blått. Lades in för rengöring av finger på operation, får vänta ett dygn och drabbas då av livshotande tillstånd med sjunkande blodtryck.*

Resultat: Vården genomför en internutredning och delger anmälare när den är klar.

- *Anmälarens berättelse: Felbedömd fotskada. Blev förlängd behandlingstid inkluderande operation och gipsbehandling.*

Resultat: Vården beklagar och konstaterar att patienten omhändertogs på felaktigt sätt. Ärendet tas upp i läkargruppen i lärande syfte. Hänvisas till Löf för ersättning.

Det som är återkommande mönster gällande synpunkter på Tillgänglighet är följande:

Tillgänglighet till vården:

- ✓ Många patienter har synpunkter på svårigheter att komma fram på telefon till mottagningen och även digitalt
- ✓ Problem med att få tid till specialist

Väntetider i vården:

- ✓ Lång väntan på undersökning, bedömning och behandling
- ✓ Lång väntan på operation, får inget besked om när operation kan bli aktuellt alternativt får besked att det är minst ett års väntetid
- ✓ Lång väntan utan information om vårdgarantin

Beskrivning av exempelärenden kring tillgänglighet**Tillgänglighet till vården:**

- *Anmälarens berättelse: Får inte kontakt med mottagningen. Skadat sig utomläns och tillsagd att ta kontakt med ortopederna i Region Gävleborg för ställningstagande till operation inom 1–2 veckor. Får ingen kontakt varken via telefon eller digitalt.*

Resultat: Vårdenhetschef tillser att patienten kontaktas.

- *Anmälarens berättelse: Svårt att nå mottagningen via telefon. Förlorat ersättning från Försäkringskassan på grund av försenat läkarintyg.*

Resultat: Vården beklagar och beskriver att inflödet till kliniken varit större än vad personalen kunnat hantera. Nytt journalsystem är en orsak, personalbrist en annan. Kliniken arbetar med att förbättra tillgängligheten. Intyg är nu ordnat.

Väntetider i vården:

- *Anmälarens berättelse: Lång väntan på undersökning av smärtande ben. Långvariga problem. Fått remiss från annan enhet. Har träffat fysioterapeut som har misstanke om meniskskada.*

Resultat: Vården beklagar och redogör för orsak till väntetider. Patienten har nu fått en läkartid.

- *Anmälarens berättelse: Anser att väntan på operation varit alltför lång. Fick först vänta tre månader på operation inom Region Gävleborg, fick därefter remiss till annan region. Patienten får sedan vänta ytterligare tre månader för operation i annan region.*

Resultat: Vården beklagar och förklarar varför väntetiderna är långa och att medicinska prioriteringar görs. Berättar även att kliniken arbetar löpande med att få ner kötiderna.

Det som är återkommande mönster gällande synpunkter på Resultat är följande:**Resultat:**

- ✓ Synpunkt på att operation anses misslyckad, anmälaren har kvarstående besvär/smärta
- ✓ Komplikation efter behandling med gipsskena, anmälaren fått trycksår på hälen
- ✓ Fått infektion vid höftprotesoperation, väntar nu på ny operation

Beskrivning av exempelärenden kring resultat

Resultat:

- *Anmälarens berättelse: Missnöjd med axeloperation, på grund av värk och svårigheter med personlig omvårdnad.*

Resultat: Vården beklagar och beskriver att specialistläkare bedömt att ny operation inte är aktuell. Vikten av att följa träningsprogram betonas.

- *Anmälarens berättelse: Mer besvär efter operation av fot än före.*

Resultat: Vården beklagar. Operationen genomfördes enligt plan. Ortopeden har inte mer att tillföra utan remiss är skriven till smärtenheten. Anmälaren informeras om Löf.

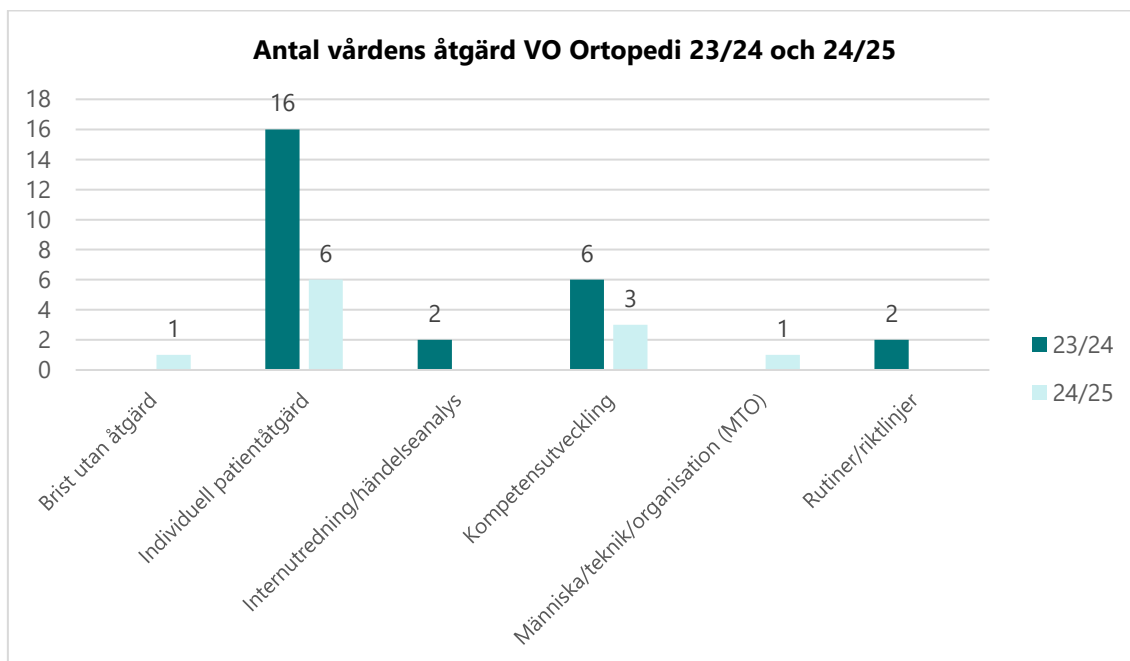
5.8 Allvarliga ärenden

Totalt bedömdes 65 (4,0%) ärenden vara allvarliga av de 1612 ärenden som kom in till Region Gävleborg 23/24. År 24/25 inkom 1874 ärenden varav 48 (2,6%) allvarliga. Av dessa allvarliga ärenden hade perioderna 23/24 och 24/25 2 ärenden vardera riktade till VO Ortopedi. Procentuellt har VO Ortopedi en lägre andel ärenden av allvarlig karaktär än vad som bedöms allvarliga på totalen. Samtliga ärenden av allvarlig karaktär inom VO Ortopedi finns inom huvudproblem *Vård och behandling* vilket överensstämmer med totalen.

5.9 Verksamhetens svar och redovisade åtgärder

Av de 269 inkomna ärendena under åren så var 113 skrivelser (42%). Förvaltningen registrerar de eventuella åtgärder som verksamheten beskriver i sitt yttrande som kan leda till förbättringar i verksamheten.

I 26 ärenden (20,3%) år 23/24 och 10 ärenden år 24/25 (7,1%) framgår det i yttrandet att verksamheten vidtagit förbättringsåtgärder. Främst är det individuella patientåtgärder tex. att verksamheten återkopplar till anmälaren efter kontakt med Patientnämnden. Patienter har även fått remiss till annan klinik eller att felaktig journalanteckning har justerats enligt önskemål. Näst vanliga förbättringsåtgärden handlar om kompetensutveckling som halverats sedan första perioden. Där beskrivs att anmälarens skrivelse tas upp med personal i lärande syfte. Det beskrivs även att enheten arbetar löpande för att få ner kötiderna. I ett ärende har verksamheten identifierat en brist utan att vidta åtgärder. Generellt har antalet förbättringsåtgärder minskat sedan 23/24, se figur 13.

Figur 10 Antal vårdens åtgärd VO Ortopedi 23/24 och 24/25

På totalen i Region Gävleborg har verksamheterna i 54,5% av yttrandena presenterat vidtagna åtgärder 23/24 och 22,6% år 24/25. Att verksamheten beskriver vilka åtgärder som vidtas för att förhindra upprepning och därmed öka kvaliteten och patientsäkerheten visar att verksamheten tar ärendet på allvar och ökar chansen att återfå förtroendet från patient/närstående.

6 Reflektion

Verksamhetsområde Ortopedi har 7,7% av det totala antalet patientnämndsärenden inom Region Gävleborg. Antal ärenden totalt sett inom Region Gävleborg har kraftigt ökat sedan 20/21 vilket är jämförbart med VO Ortopedi

Gällande kön och ålder så har VO Ortopedi en något högre andel kvinnor jämfört med totalen, 63,1% år 24/25 samt flest ärenden hos äldre. Antalet ärenden gällande äldre kvinnor över 80 år har kraftigt ökat under 24/25 vilket kan vara värt att analysera vidare inom verksamheten.

De flesta ärendena inom VO Ortopedi är i Gävle vilket till viss del kan förklaras med att de står för en större andel av alla besök. Ärendena gällande Ortopedmottagningen Gävle har ökat kraftigt under 24/25. Det är framför allt ärenden gällande synpunkt på bristande telefontillgänglighet som ökat.

Vid jämförelse av antal patientnämndsärenden korrelerat till besök visar det sig att antal ärenden ökat fastän antal besök minskat 24/25 avseenden Ortopedmottagningen Gävle. Det kan vara en förklaring till varför patientnämndsärenden rörande huvudproblem *Tillgänglighet* har ökat. Övriga verksamheter inom VO Ortopedi ligger längs trendlinjen.

Vid analys av huvudproblem visar det sig att VO Ortopedi skiljer sig gällande fördelning av ärenden per huvudproblem. *Vård och behandling* är största huvudproblemet vilket överensstämmer med totala antalet ärenden inom Region Gävleborg. Därefter kommer *Tillgänglighet* och *Resultat* vilket avviker från totala antalet ärenden där *Kommunikation* respektive *Tillgänglighet* är de största huvudproblemen. Vid jämförelse med Patientnämnderna i landet så har verksamhetsområdet Ortopedi i flertalet regioner betydligt större andel ärenden inom huvudproblem *Tillgänglighet* jämfört med totalen.

Vid jämförelse av könsskillnader avseende synpunkternas huvudproblem så kan skillnader ses mellan könen. Stor skillnad ses kring huvudproblem *Kommunikation* där kvinnor har nästan dubbelt så stor andel synpunkter. Männen har större andel synpunkter inom huvudproblem *Vård och behandling* och *Vårdansvar och organisation* jämfört med kvinnorna.

För att garantera vård i rimlig tid finns vårdgarantin som tydliggör att patienten har rätt att få sin undersökning eller behandling utförd hos annan vårdgivare om regionen inte kan erbjuda tid inom 90 dagar. Vid uppföljning av vårdgarantin via vantetider.se påvisas bristande tillgänglighet där VO Ortopedi inte erbjuder första besök inom 90 dagar. Hudiksvalls sjukhus låg i nivå eller bättre än riket fram till januari 2025, därefter är måluppfyllelsen gällande vårdgarantin mycket låg. Siffrorna har stämts av med ansvariga funktioner gällande vårdgarantin som beskriver att patienterna får komma i samma utsträckning som tidigare men att det har varit inrapporteringsproblem efter införandet av nytt journalsystem. Patientnämnden har fått kännedom om att det pågår utvecklingsarbete med Vårdvägvisarna inom ramen för vårdgarantin.

Regeringen gav Socialstyrelsen ett uppdrag att betala ut och följa upp extra medel för att korta vårdköerna.⁶ Det innebar att belöna extra operationer under perioden juni till oktober 2025 jämfört med snittet 2022–2024 Där ingick höftproteser och enligt inrapporterade siffror till Socialstyrelsen har Regionen Gävleborg minskat antal höftprotesoperationer med 18%. Enligt Socialstyrelsen kan jämförelse mellan 2025 och 2022–2024 vara missvisande på grund av journalsystemsbyte. Hade det funnits möjlighet att minska köerna med stöd av statliga engångsinsatser? Det blir intressant att följa hur förslagen från utredningen om Behovsstyrd vård (S2024:05)⁷ kan ge förutsättningar och möjligheter till att stärka verksamheten. Uppdraget ska redovisas 2026-06-18.

Patientnämndens ärenden om *Tillgänglighet* handlar främst om att man inte får kontakt med vården via telefon, lång väntan på undersökning, bedömning och operation. Det framgår att patienter inte är tillräckligt informerade om vårdgarantin och att de fått besked först efter 90 dagar. Nationella patientenkäten från 2023 visar att dimensionen *Tillgänglighet* för Ortopedmottagningen Gävle och Hudiksvall samt Ortopedavdelningen Gävle ligger lägre än riket. Om Region Gävleborg valt att delta i den Nationella patientenkätens mätning april 2025, så hade det funnits resultat med mer aktuella siffror.

Verksamhetsområde Ortopedi har en låg andel ärenden som bedöms som allvarliga. Samtliga av dessa allvarliga ärenden kategoriseras under *Vård och behandling*. Det

⁶ [Förslag på statliga engångsinsatser för att korta väntetider i vården - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/press/2024/06/forslag-pa-statliga-engangsinsatser-for-att-korta-vantetider-i-varden)

⁷ [Sou.gov.se](https://www.sou.gov.se)

ökade antal ärenden gällande *Tillgänglighet* har alltså inte resulterat i några allvarliga ärenden. Även om ärendena inte bedömts som allvarliga så besvärar ofta patienterna av smärta och nedsatt rörlighet vilket förlänger deras lidande när de inte får komma inom vårdgarantin.

Främsta anledningen till att anmälarna kontaktar Patientnämnden med synpunkter och klagomål på vården är att de vill; framföra sin synpunkt, få svar på sina eventuella frågor samt bidra till att inte någon annan råkar ut för samma sak. Yttrandet är verksamhetens möjlighet att bemöta och beklaga synpunkten, besvara konkreta frågeställningar, eventuellt be om ursäkt och presentera vidtagna åtgärder när man upptäckt brister som man vill undvika att andra råkar ut för. Antalet redovisade åtgärder har mer än halverats från 23/24 till 24/25. Det går inte att säga om det är för att verksamheten inte har satt in åtgärder eller om de har satt in åtgärder men inte beskrivit dem i yttrandet. Jämfört med Region Gävleborg totalt ligger VO Ortopedi lägre i andel beskrivna vidtagna åtgärder. I ett ärende har verksamheten identifierat en brist utan att presentera åtgärd. Förvaltningen har i det ärendet gett en återkoppling till berörd verksamhet att en åtgärdsbeskrivning är önskvärd utifrån identifierade brister. Ett utvecklingsområde för verksamheten är att i större utsträckning beskriva vidtagna åtgärder i yttrandena för att återfå anmälarens förtroende.

I materialet finns ärenden där Lof bedömt att anmälaren råkat ut för en undvikbar vårdskada och betalat ut ersättning. År 2023 beviljades ersättning för 48,9% av inkomna anmälningar vilket bekräftar att patienten fått en undvikbar skada. Det är en något högre andel från Region Gävleborg som har fått utbetald ersättning jämfört med riket. Siffrorna för 2024 har ej analyserats då det fortfarande finns ärenden under handläggning.

Detta är en analys av ärenden som inkommit till Patientnämnden och är inte en heltäckande bild av invånarnas synpunkter på sjukvård inom ortopedi utan baseras på det som kommit förvaltningen till del. Det kan finnas ett mörkertal då de anmälningar som gjorts direkt till vårdgivaren, dess kvantiteter och innehåll ingår inte i denna analys.